

Bemærkninger til forslaget

Gentagne gange har danske regeringer stemplet apartheid som en trussel mod verdensfreden og en forbrydelse mod menneskeheden. Sydafrika holder stadig Namibia besat, ligesom landet driver systematisk terrorvirksomhed og undergravningsarbejde over for de unge selvstændige nabolande. Det skal fastslås, at den seneste forfatningsændring i Sydafrika ikke indeholder nogen form for fremskridt i retning af flertalsstyre i Sydafrika. Sydafrikas Namibia-politik og terrorvirksomheden over for Angola samt de gentagne bombetogter mod påståede ANC-hovedkvarterer understreger, at Sydafrika ikke er til sinds at rette sig efter FNs henstillinger. Derfor er en skærpelse af sanktionspolitikken en nødvendighed. Alternativet bliver et blodbad i det sydlige Afrika.

Det har været skiftende danske regeringers officielle standpunkt, at der bør indføres effektivt virkende sanktioner over for Sydafrika. I den forbindelse har Danmark ydet konkrete bidrag, oftest i nordisk regie samt gennem arbejde i FN. Der er sket fremskridt, hvad angår sanktioner inden for kultur- og sportsområdet, men det har knebet gevaldigt, når det har drejet sig om effektivt virkende økonomiske sanktioner. I den forbindelse har man henvist til, at økonomiske sanktioner bør have deres baggrund i sikkerhedsrådsvedtagelser. Dette er en urimelig holdning. Det er nødvendigt, at stater og grupper af stater tager selvstændige initiativer. Det ville være glædeligt, om optrapningen af den danske sanktionspolitik kunne ske inden for rammerne af et fællesnordisk samarbejde. Men også her gælder det, at Danmark i mangel på enighed må kunne handle selvstændigt.

I januar 1983 (se Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 4558) vedtog folketinget en henstilling til selskaberne om senest i 1990 at afvikle al kulimport fra Sydafrika. Beslutningen vakte megen debat og bestemt ikke begejstring eksempelvis i elværkskredse. Ud fra den betragtning, at det er det danske folketing og ikke elværkerne, der driver Sydafrika-politik i dette land, er det nødvendigt, at regering og folketing får klar besked

om, hvad selskaberne konkret gør for at overholde folketingsbeslutningen til punkt og prikke.

Det er fra eksempelvis Shipping Research Bureaus oversigter klart, at danske rederier og i særdeleshed A. P. Møller i de senere år har transporteret store mængder olie til Sydafrika. Uanset at der ikke har kunnet vedtages en bindende olieboycot, er disse transporter ganske som våbentransporterne en skamplet på dansk antiapartheidpolitik. Derfor bør regering, folketing og befolkning i det mindste kende det nøjagtige omfang af transporterne, og der skal gøres alt for at sikre, at dansk olie ikke transporteres til Sydafrika. Derfor skal regeringen aktivt arbejde for, at dette ikke finder sted, ligesom redegørelserne skal indeholde vurderinger af omfanget af transport af dansk olie til Sydafrika. I dette arbejde må der arbejdes internationalt. Derfor støtten til sømandsforbundets initiativ. Regeringen bør i den forbindelse tage kontakt bl.a. til Norge og til OPEC-lande, f.eks. Saudi-Arabien, for at fremme mobilisering af en effektivt virkende international olieboycot af Sydafrika. Det helt utilfredsstillende svar til folketingsmedlem Tommy Dinesen (spørgsmål S 149, se Folketingstidende 1983-84, 1. samling, forhandlingerne sp. 2096-2097) om eksport af dansk olie til Sydafrika nødvendiggør hurtige initiativer.

Sverige har i dag forbud mod nyinvesteringer i Sydafrika. Danmark burde for længst have forhindret alle former for økonomisk og videnskabeligt-teknisk samarbejde med Sydafrika. Som det første skridt henimod en afvikling af alle danske engagementer i Sydafrika bør regeringen i det mindste sige stop for fremtidige danske investeringer samt salg af licenser. Dette indebærer eksempelvis, at den danske elbil, der oven i købet har fået jobskabesmidler, ikke vil kunne produceres i Sydafrika – heller ikke på licens. Det skal bemærkes, at forbud mod eller modvirkning af nyinvesteringer i Sydafrika er nævnt i punkt 1 i det nordiske handlingsprogram fra 1978.

Det burde være en selvfølge, at de nordiske lande fra starten klart markerede modstand mod Den Internationale Valutafonds långivning til Syd-